

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **P. C.**

skazanego za czyn z art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 200 § 3 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 24 maja 2024 r.

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w Skarżysku - Kamiennej

z dnia 28 lutego 2023 r., sygn. akt II K 843/22

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w Skarżysku - Kamiennej do ponownego rozpoznania.**

[PGW]

UZASADNIENIE

P. C. został oskarżony o to, że:

1. w dniu 19 grudnia 2021 roku w S. – K. woj. [...] działając w zamiarze popełnienia przestępstwa polegającego na prezentacji małoletniemu poniżej lat 15 treści pornograficznych, nie mając świadomości, że jest to niemożliwe, swoim zachowaniem

bezpośrednio zmierzał do jego dokonania poprzez przesłanie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego zdjęcia o tejże treści innej osobie, lecz zamierzonego celu nie osiągnął ze względu na brak przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim czynu zabronionego, bowiem osoba, której prezentował treści pornograficzne ukończyła lat 15, tj. o czyn z art. 13 § 2 k.k. w związku z art. 200 § 3 k.k.;

2. w dniu 31 października 2021 roku, 19 grudnia 2021 roku w S. – K. woj. [...] działając w zamiarze popełnienia czynu zabronionego polegającego na nawiązaniu kontaktu z małoletnią poniżej lat 15 w celu popełnienia przestępstwa określonego w art. 200 § 1 k.k., nie mając świadomości, że jest to niemożliwe, swoim zachowaniem bezpośrednio zmierzał do jego dokonania poprzez skontaktowanie się z inną osobą za pośrednictwem systemu teleinformatycznego wyzyskując niezdolność do należytego pojmowania sytuacji, zmierzał do spotkania z małoletnim poniżej lat 15, lecz zamierzonego celu nie osiągnął ze względu na brak przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim czynu zabronionego, bowiem osoba, z którą dążył do spotkania ukończyła lat 15, tj. o czyn z art. 13 § 2 k.k. w związku z art. 200a § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 28 lutego 2023 r., sygn. akt II K 843/22, Sąd Rejonowy w Skarżysku – Kamiennej:

1. oskarżonego P. C. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu w punkcie 1 aktu oskarżenia czynu stanowiącego przestępstwo z art. 13 § 2 k.k. w związku z art. 200 § 3 k.k. i za to na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 200 § 3 k.k. wymierzył mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,
2. oskarżonego P. C. w ramach zarzucanego mu w punkcie 2 aktu oskarżenia czynu uznał za winnego tego że w okresie od 31 października 2021 roku do 19 grudnia 2021 roku w S. – K., woj. [...] działając w krótkich odstępach czasu z wykorzystaniem takiej samej sposobności dwukrotnie w zamiarze popełnienia czynu zabronionego polegającego na nawiązaniu kontaktu z małoletnią poniżej lat 15 w celu popełnienia przestępstwa określonego w art. 200 § 1 k.k. i nie mając świadomości, że jest to niemożliwe swoim zachowaniem bezpośrednio zmierzał do ich dokonania, i tak:
 1. w dniu 31 października 2021 roku w S. – K. woj. [...] działając w zamiarze popełnienia czynu zabronionego polegającego na nawiązaniu kontaktu z małoletnią poniżej lat 15 w celu popełnienia przestępstwa określonego w art. 200 § 1 k.k., nie mając świadomości, że jest to niemożliwe, swoim zachowaniem bezpośrednio zmierzał do jego dokonania poprzez skontaktowanie się z inną osobą za pośrednictwem systemu teleinformatycznego wyzyskując niezdolność do należytego pojmowania sytuacji, zmierzał do spotkania z małoletnim poniżej lat 15, lecz zamierzonego celu nie osiągnął ze względu na brak przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim czynu zabronionego, bowiem osoba, z którą dążył do spotkania ukończyła lat 15,

2. w dniu 19 grudnia 2021 roku w S. – K. woj. [...] działając w zamiarze popełnienia czynu zabronionego polegającego na nawiązaniu kontaktu z małoletnią poniżej lat 15 w celu popełnienia przestępstwa określonego w art. 200 § 1 k.k., nie mając świadomości, że jest to niemożliwe, swoim zachowaniem bezpośrednio zmierzał do jego dokonania poprzez skontaktowanie się z inną osobą za pośrednictwem systemu teleinformatycznego wyzyskując niezdolność do należytego pojmowania sytuacji, zmierzał do spotkania z małoletnim poniżej lat 15, lecz zamierzonego celu nie osiągnął ze względu na brak przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim czynu zabronionego, bowiem osoba, z którą dążył do spotkania ukończyła lat 15, tj. pełnienia dwóch przestępstw z art. 13 § 2 k.k. w związku z art. 200a § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 200a § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności,
3. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 85a k.k. w zw. z art. 91 § 2 k.k. wymierzone oskarżonemu P.C. kary pozbawienia wolności w pkt. I i II połączył i wymierzył karę łączną 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności,
4. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. wykonanie wymierzonej oskarżonemu P. C. w pkt. III kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 3 (trzy) lata,
5. na podstawie art. 73 § 1 k.k. oddał oskarżonego P. C. w okresie próby pod dozór kuratora sądowego,
6. na podstawie art. 72 § 1 pkt 6a k.k. zobowiązał oskarżonego P. C. w okresie próby do poddania się terapii w postaci psychoedukacji,
7. na podstawie art. 63 § 1 i 5 k.k. zaliczył oskarżonemu P. C. na poczet orzeczonej kary na wypadek zarządzenia jej wykonania okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie w postaci tymczasowego aresztowania od dnia 22 grudnia 2021 roku, godzina 08:30 do 18 stycznia 2022 roku, godzina 15:15.

Wyrok zawiera również rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu.

Od powyższego wyroku żadna ze stron nie wywiodła zwyczajnego środka zaskarżenia i uprawomocnił się on w dniu 8 marca 2023 r.

Od orzeczenia tego kasację, na niekorzyść oskarżonego, wywiódł Prokurator Generalny, który zaskarżył to orzeczenie w całości zarzucając mu rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 387 § 1 - 3 k.p.k., polegające na niezasadnym uwzględnieniu wadliwego wniosku oskarżonego P. C. o wydanie wyroku skazującego, pomimo że nie zawierał on postulatu rozstrzygnięcia o środku karnym, którego orzeczenie było obligatoryjne, co doprowadziło do wydania wyroku skazującego z rażącą i mającą istotny wpływ na jego treść obrazą prawa materialnego, a

mianowicie art. 41 § 1a zdanie drugie k.k., polegającą na zaniechaniu orzeczenia wobec oskarżonego P. C. jako sprawcy, któremu przypisano odpowiedzialność karną za popełnione występki z art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 200 § 3 k.k. oraz z art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 200a § 1 k.k. (w warunkach art. 91 § 1 k.k.). środka karnego w postaci zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów lub działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi, w sytuacji gdy z treści art. 41 § 1a k.k. zdanie drugie - w brzmieniu obowiązującym zarówno w dacie popełnienia czynu, jak i orzekania - wynikało, że w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego, orzeczenie tego środka karnego na czas określony albo dożywotnio jest obligatoryjne.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Skarżysku-Kamiennej do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna.

Na wstępie należy wskazać, że sąd jest zobowiązany do dokonania kontroli poprawności wniosku złożonego w trybie art. 387 § 1 k.p.k., zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Wspomniana kontrola powinna obejmować między innymi kwestię zgodności propozycji zawartych we wniosku z przepisami obowiązującego prawa materialnego. Stwierdzenie niezgodności w tym obszarze, obliguje sąd albo do jej usunięcia w trybie określonym w art. 387 § 3 k.p.k. albo do rozpoznania sprawy w dalszym ciągu na zasadach ogólnych.

W tym przypadku, kontrola wniosku dokonana przez sąd *meriti* - co trafnie zauważył skarżący - była w istotnym zakresie nieprawidłowa. Świadczy o tym fakt, że organ ten zaaprobował wniosek złożony przez oskarżonego w trybie art. 387 § 1 k.p.k. pomimo tego, że nie zawierał on propozycji dotyczącej orzeczenia wobec oskarżonego środka karnego z art. 41 § 1a k.k., którego orzeczenie było obligatoryjne. Zgodnie wszak z art. 41 § 1a zd. 2 k.k., w brzmieniu obowiązującym od 1 października 2017 r. do 30.09.2023 r. (od 01.10.2023 r. kwestia ta została uregulowana w art. 41 § 1a pkt 2 k.k.), **sąd orzeka** [podkreślenie SN] zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego. Z treści przywołanej regulacji w sposób jednoznaczny wynika zatem, że w sytuacji skazania oskarżonego (i to niezależnie, na jaką karę) za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego, sąd zobligowany jest do orzeczenia wskazanego w powołanym przepisie środka karnego. Przypomnieć przy tym należy, że zgodnie z utrwalonym w doktrynie i judykaturze poglądem, na co trafnie zwrócił uwagę autor kasacji, z perspektywy obowiązku

orzeczenia ww. środka karnego irrelewantne jest, czy sprawca kiedykolwiek zajmował stanowisko (wykonywał zawód) lub prowadził działalność, których ów środek dotyczy (zob. A. Ziółkowska [w:] Kodeks karny. Komentarz, wyd. III, red. V. Konarska-Wrzošek, Warszawa 2020, komentarz do art. 41, teza 11). Przeszkody w orzeczeniu tego środka nie kreuje również okoliczność, że oskarżony dopuścił się przypisanych mu przestępstw w formie usiłowania nieudolnego. Jak trafnie bowiem wskazał skarżący sformułowanie „na szkodę małoletniego” nie jest charakterystyką skutku, ale zachowania sprawcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2002 r., IV KKN 273/01). Równie oczywiste jest, że w opisanej wyżej sytuacji, nie dezaktualizuje się cel zastosowania wspomnianego środka.

Kierując się powyższą argumentacją Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Skarżysku – Kamiennej do ponownego rozpoznania. W powyższym kontekście nadmienić wypada, że wniosek złożony w trybie art. 387 § 1 k.p.k. jest niepodzielną całością i w konsekwencji brak konsensusu, choćby tylko co do jednego z jego elementów, uniemożliwia uwzględnienie tego wniosku. Powyższe oznacza również, że brak obligatoryjnego rozstrzygnięcia o środku karnym podważa cały wyrok wydany w oparciu o art. 387 § 1 k.p.k. Nie można wszak wykluczyć, że oskarżony, w postępowaniu ponownym, nie wyrazi zgody na modyfikację wniosku poprzez objęcie nim orzeczenia ww. środka karnego, a brak zgody na ów element zniweczy całe porozumienie procesowe.

W postępowaniu ponownym, sąd pierwszej instancji, pamiętając o ciążących na nim obowiązkach, tym razem prawidłowo skontroluje złożony wniosek i podejmie stosowne, adekwatne do sytuacji procesowej, działania zmierzające do wydania orzeczenia respektującego standard sprawiedliwości materialnej i proceduralnej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dypozytywnej wyroku.

Andrzej Stępka

Dariusz Kala

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

[PGW]

[ms]

